

1. TEZA

BILJEŠKA O PISCU:

VRAZ, Stanko (Jakob Frass; Cerovec, 30.6.1810.-Zagreb, 20.5.1851.), književnik. Po svojoj raznovrsnoj djelatnosti (pjesnik, kritičar, putopisac, prevodilac) Vraz je jedan od najistaknutijih iliraca i prvi hrvatski profesionalni književnik. 1842. s Vukotinovićem i Rakovcem izdaje kritički časopis " Kolo ". U kritici se bori za evropski kriterij i protiv diletantizma, a za književno je stvaranje tražio da se oslanja na tekovine narodne i slavenske književnosti. Najvredniji dio njegova rada jest ljubavna lirika. Kao pjesnik *Đulabija* i niza soneta

So

nak i istina,

on unosi u hrvatku liriku svjež, lak i nepatvoren izraz, nasuprot deklamacijama i retorici, što je prevladavalo u pjesmama većine iliraca. U satirama i epigramima ismijava nedostatke društvenog i književnog života, posebno utilitarizam i diletantizam patetičnih tamburaša i budničara. Njegova lirika inspirirana je romantičnom erotikom u stilu i u modi njegova doba, posvećenom imaginariom ljubavnim idealima.

2. TEZA

ANALIZA DIJELA:

Đulabije su ciklus ljubavnih pjesama koje je Vraz počeo objavljivati u *Danici* 1837. godine, da ih zatim izda u zasebnoj knjizi 1840. godine. U tom izdanju izašla su prva dva dijela tog ciklusa, a kasnije, poslije smrti Ljubice Cantilli, kojoj su posvećene. Vraz je napisao još treći i četvrti dio tog ciklusa pjesama koje su nasuprot I. i II. pjevanju posvećene domovini.

I. pjevanje

35.

Ljubice nemila,

ti moj nepokoju!

Kupi me u srće

i dušicu svoju

Jer smrtna j' grehota

gdje brat bolan čeka.

A sestrice neće

da prinose lijeka.

38.

Ljubi me, Ljubice,

Ljubi, djevo mila!

Dok su nam jos vita

od mladosti krila.

Sreća bez pokoja

mijenja brzu nogu...

Što će donijet sutra

znano j' samo Bogu

Čar je *Đulabija* u njihovoj gotovo naivnoj jednostavnosti i neposrednosti. U pojedinim pjesnicama Vraz je neki obični doživljaj znao tako umjetnički zaokružiti da se svaka od njih doima kao potpuna umjetnost. *Đulabije* sadržavaju doživljene djelove, (ljubav prema Ljubici), ali im je jezgra izrazito romantička. U pjesmi, Vraz iznosi ljubav prema Ljubici. Vlada vedro i optimističko raspoloženje. Nakon njene udaje nostalgija i potištenost, a poslije smrti bol i sućut, jos jednom izražava koliko ju je volio. Njegovi osobni osjećaji koji se odnose na ljubav prema ženi i domovini su vedri, kasnije nostalgični i potišteni, povezani su sa pejzažom.

Đulabije su tipičan izraz romantičarskog mišljenja i nazora sto se naročito očituje u povezivanju tih dvaju elemenata, a što u konačnoj varijanti donosi do osjećanja sveljudskog.

III. pjevanje

69.

Krasan si moj kraju

sva su mjesta ista;

Al' od cvijeta sreće

nij' već nijednog lista

Samcat po njih sećem

s tugom bez broja

ko po groblju djece

Slava mati moja

Dulabije su u hrvatskoj književnosti i njenoj povijesti proglašene ljubavnim romanom u stihovima. To je očita zablude. Srodnosti između *Dulabija* i različitih romana iz vremena romantike, doduše ima. No one su u čitavom njihovom ugođaju, a ne u kompoziciji. Počevši pisati pjesme Ljubici, Vraz nije ni mogao znati, kako će ih završiti.

Dulabije

su u cjelosti zbirka ljubavnih pjesma, povezanih, no nikakav roman. Po svom sadržaju i po pjesnikovu osjećanju

Dulabije

su isto toliko slovenske koliko i hrvatske. U njima je uporebljen krakovjek, što ga je Vraz iskoristio već u slovenskim stihovima.

3. TEZA

STIL PISCA:

U težnji da nađe što adekvatniji izraz za svoje pjesničke vizije Vraz je pronalazio različite forme: od klasičnih soneta do romance i balade, te gazele; pa je i na taj način obogatio našu književnost onoga vremena. Bilo je u tom traženju i lutanja, i slabih stihova, bilo je naročito

mnogo borbe s jezikom, što nije nikakvo čudo kad je Vraz slovenac. No usprkos svim tim slabostima Vraz je u svoju poeziju unio mnogo iskrenih, osobnih momenata koji variraju od vedrih stihova do sumornih motiva i atmosfera.